

הודנה היא לא הפתרון

קבלתה של הצעת "הרגיעה לזמן מוגבל" של חמאס היא מתכון לעוד

כישלון אסטרטגי

ד"ר אלי כרמון

מתבסס על מאמר דעה שפורסם לראשונה ב"הארץ".

על רקע פעולות צבאיות ממוקדות ומוצלחות יותר נגד הג'יהאד האסלאמי בעזה, וסימנים להיחלשות הנהגת חמאס, רבים הקולות שנוטים לקבל את הצעת איסמעיל הנייה ל"הודנה" או לחלופין רגיעה לזמן מוגבל (תהדיאה), תמורת הפסקת פעולות צה"ל ברצועה והסרת המצור מעליה. נראה שמקבלי ההחלטות בישראל לא למדו דבר.

לאחר מלחמת ששת הימים ועד דצמבר 1987, שלטונות הביטחון אפשרו לסניף האחים המוסלמים בשטחים להקים תשתית דתית, חברתית וכלכלית שהובילה עם פרוץ האינתיפאדה הראשונה להקמת חמאס. הדבר נעשה במטרה להחליש את גורמי אש"ף החילוניים שהשתמשו בטרור להשגת מדינה פלשתינית. מדיניות קצרת ראי זו לא הבינה את אסטרטגיית ארוכת הטווח של האחים המוסלמים, שבאה לידי ביטוי ברור במדינת האם של התנועה, מצרים, שבה פעלו החל מתחילת שנות ה-70 תנועות אסלאמיות טרוריסטיות.

גירוש 415 אנשי חמאס וג'יהאד אסלאמי לדרום לבנון בדצמבר 1992, והחזרתם לשטחים לאחר הסכמי אוסלו מבלי לקחת בחשבון את תהליכי ה"חזבאלליזציה" שעברו במחנות האימונים בלבנון, הובילו לאימוץ פיגועי ההתאבדות כמכשיר אסטרטגי לחבלה בתהליך השלום. כך נהפך חמאס, החל מהאינתיפאדה השנייה, לעמוד השדרה של ההתנגדות הפלשתינית לעצם קיומה של ישראל. אולם בשנות האינתיפאדה העקובות מדם העדיפו ממשלות ישראל לקעקע את תשתית הראשות הפלשתינית במקום לפגוע בהנהגת חמאס, דבר שנעשה רק עם חיסולם של השיח' אחמד יאסין וסגנו עבד אל-עזיז רנתיסי באוקטובר 2004.

לאחר מותו של ערפאת, בנובמבר 2004, במקום להמשיך בלחץ על חמאס העדיפה ממשלת שרון לסגת חד-צדדית מעזה ללא כל הסכם, כאשר היה ברור לכל בר-דעת שחמאס ישתלט על הרצועה ומשם ימשיך את המאבק בגדה. בהמשך, ישראל אפשרה לחמאס להשתתף בבחירות ולהשתלט פוליטית על הראשות הפלשתינית, להקים כוח צבאי עצמאי דוגמת חזבאללה ובסופו של התהליך לכבוש את עזה, גם זאת ללא כל תגובה רצינית.

קבלת הצעת ההודנה משמעותה ניצחון אסטרטגי לחמאס ובעלי בריתו: התנועה תיחשב על-ידי האוכלוסייה הפלשתינית כגורם המוביל את המאבק הלאומי, תקבל במהרה לגיטימציה בינלאומית, תבסס את שליטתה הכלכלית והפוליטית בסיוע הנדיב של הקהילה הבינלאומית, ותפתח יכולת צבאית הרתעתית כלפי ישראל באמצעות הברחות נשק מסיוויות דרך הגבול המצרי.

בתוך שנה-שנתיים תצמח בגבולנו הדרומי מדינה קיצונית בעלת ברית של איראן, סוריה וחזבאללה, עם סיכוי טוב להשתלט על הגדה ולהקרין על יציבות ירדן, מצרים ואף על התנועה האסלאמית בישראל. גם אם חמאס יעמוד בהבטחתו שלא להפר את הפסקת האש במשך כמה חודשים, הרי איראן ובעל בריתה - הגיהאד האסלאמי - יעשו הכל כדי לחבל במשא-ומתן עם הפלשתינאים.

האם הרווח הטקטי הזמני של שקט יחסי לכמה חודשים, אולי שנה-שנתיים, מצדיק את הכישלון האסטרטגי הבא של ישראל? האם לא נעמוד אז בפני מצב דומה לזה שהשתרר בדרום לבנון לאחר הנסיגה החד צדדית במאי 2000, עם התוצאות העגומות של יולי-אוגוסט 2006? האם אלה שמאיימים כעת שאם חמאס, או ארגון פלשתיני אחר, יפר את ההודנה נגיב בחומרה, לא ימצאו גם אז צידוקים למה לא צריך לפעול נגדם?

מול המשך ההפגזות על היישובים הישראליים וזרם ההברחות, ישראל חייבת להמשיך במאבק נגד התחזקות חמאס בעזה על-ידי מדיניות קשוחה, כולל פגיעה בהנהגת הארגון, ואם יהיה צורך על-ידי מבצע צבאי קרקעי כדי לשלוט על ציר פילדלפי וחלקים מצפון הרצועה לפני שנשק בעל משמעות אסטרטגית יחדור לשם.

יש לזכור שגם בפתח קיימים עדיין גורמים רדיקליים שלא מקבלים כל פשרה עם ישראל, ובהם מזכ"ל הפתח, פארוק קדומי, שיושב קבע בדמשק. רק התחזקות מגמות מתונות בהנהגת הארגון, ובאוכלוסייה הפלשתינית בגדה, תוך היחלשות פוליטית וחברתית של חמאס בעזה יכולה לגרום, אולי, לפילוג בתנועה האסלאמית ומאבק משותף של מתוני הפתח והפרגמטיים בקרב מנהיגי חמאס נגד הזרם הרדיקלי השולט כיום בעזה ומחוצה לה.

הדעות המובאות בפרסום זה הן אך ורק של המחבר ולא בהכרח משקפות את הדעות של המכון הבינלאומי למדיניות נגד הטרור (ICT).